

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**



Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1995

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

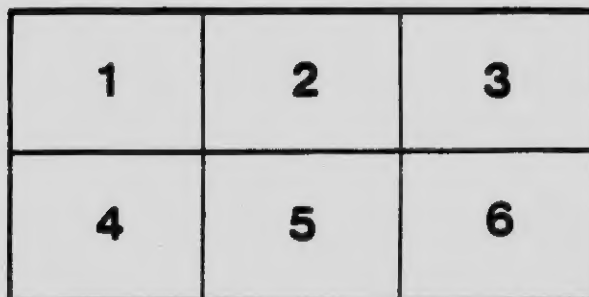
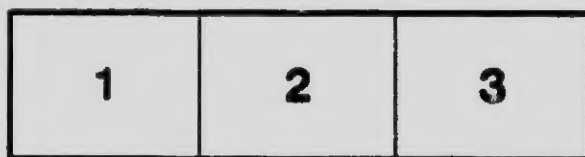
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol ➡ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▼ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:



L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

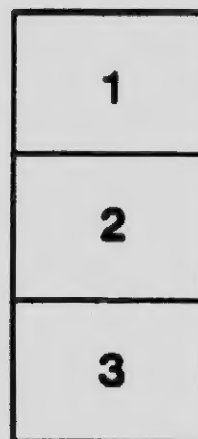
Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

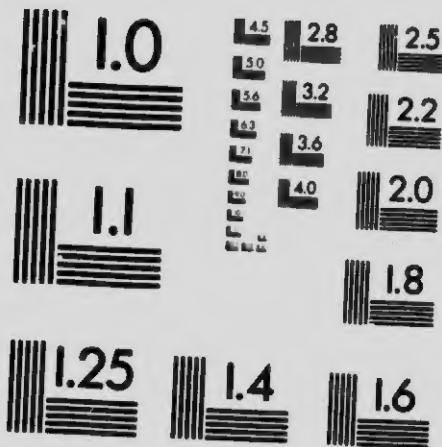
Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole ➡ signifie "A SUIVRE", le symbole ▼ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.



MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)



APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482 - 0300 - Phone
(716) 288 - 5989 - Fax

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 18.

СОТНИК.

3 1 малюнком і портретом.



Накладом „Канадийского Фармера“
862 MAIN STREET, WINNIPEG, CANADA

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 18.

СОТНИК.

З 1 малюнком і портретом.



Накладом „Канадійсного Фармера.”
852 Main Street, Winnipeg, Canada.

PG 3948

S5

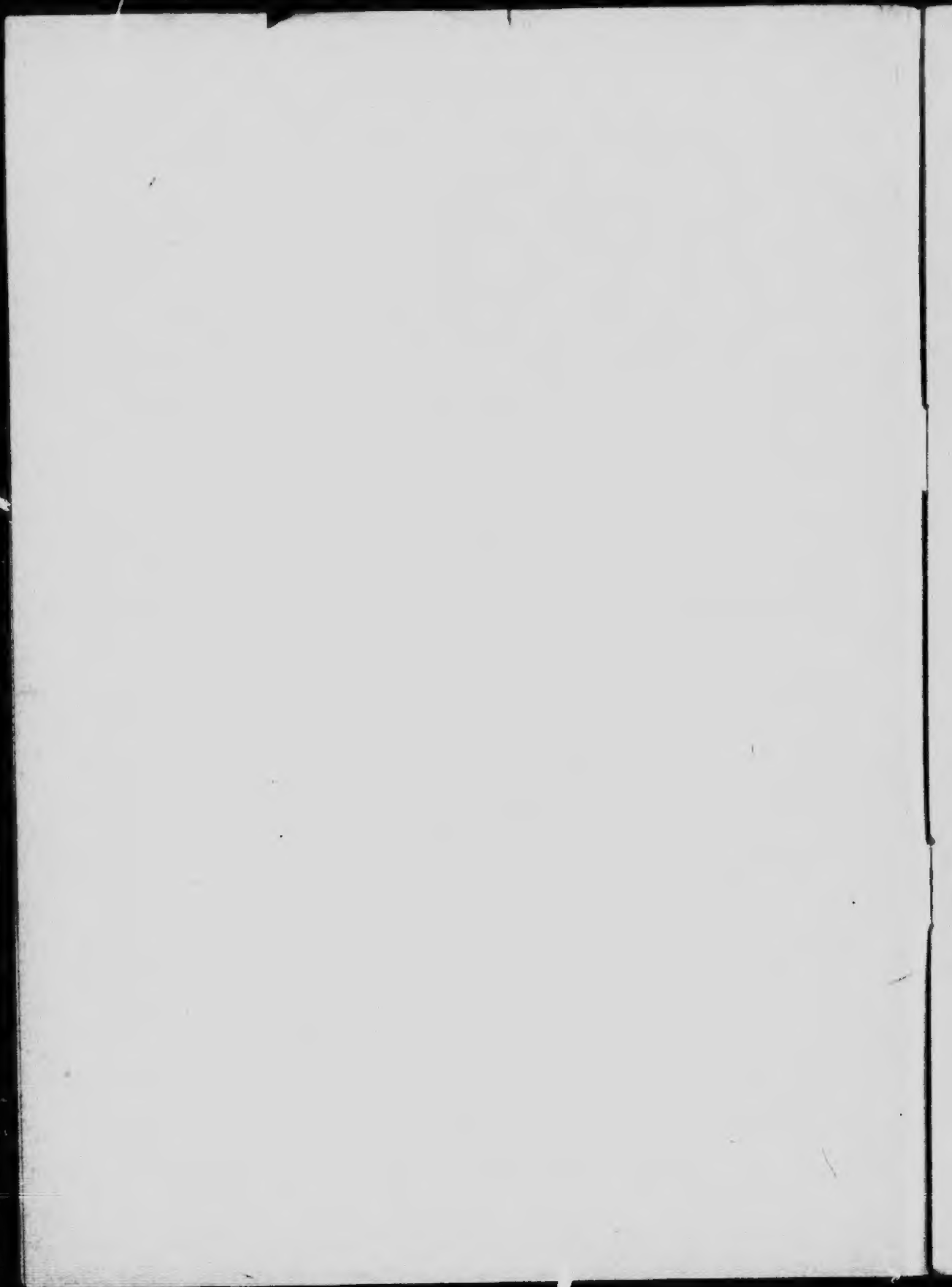
S67

1910

P***



M. Weber



Сотник.

(I.)

У Оглаві... Чи по знаку
Кому сей Оглав білохатий?
Троха лиш! Треба розказати,
Щоб з жалю не зроби́ть сьміху.

Од Борисполя недалеко
А буде так як Берисполь,
І досі ще стоїть любенько
Рядок на вигоні тополь;
Неначе з Оглава дівчата
Ватагу вийшли виглядати,
Та й стали.

Буде вже давно —
Оттут, бувало, із-за тину
Вилась квасоля по тичині;
І з оболонками вікно
В садочок літом одчинялось,
І хата, бачите, була
За тином, сотникова хата.
А сотник був собі багатий,
То в його, знаєте, росло
На божій харчі, за дитину,
Чиєсь байстря. А може й так
Узяв собі старий козак
Чию сирітку за дитину,
Та й доглядає в затишку,
Як квіточку, чужу дочку.

А сина (сотник був жонатий,
Та жінка вмерла) — сина дав
У бурсу в Київ обучатись.
А сам Настусю піджидав,
Таки годованку, щоб з нею
Собі зробити ся ріднею:
Не сина з нею поеднать,
А забандюрилось старому
Самому в дурнях побувать.
А щоб не знать було нікому,
То ще й не радив ся ні з ким,
А тільки сам собі гадає;
А жіночки — лихий їх знає! —
Уже сьміяли ся над ним;
Вони сю страву носом чують.

.

(II.)

Сидить сотник на причілку
Та думку гадає;
А Настуся по садочку
Пташкою літає.
То посидить коло його,
Руку поцілує,
То усами страшенними
Сивими пустує.
Ну, звичайне як дитина,
Пестує старого.
А старому не до того:
Иншого якогось,
Гріховного пестування
Старе тіло просить.
І пальцями старий сотник
Настусині коси,
Мов дві гадини великі,
До-купи сплітає;
То розплете та круг шиї
Тричи обмотає.
А вона, моя голубка,
Нічого не знає;
Мов кошеня на припічку,
З старим котом грає.



...То усами страшными
Сивыми пустует...

Сотник.

Та одчепись, божевільна!
Дивись лишень: коси,
Мов русалка, розтріпала.
А чому ти й доси
Ніколи не вплетеш кісники,
Отті, що тітка привезла?

Настя.

Як-би пустили на музики,
То я б кісники заплела,
Наділа б жовті черевики,
Червону б юпку одягла,
Заквітчала б барвінком коси.

Сотник.

Стрівай, стрівай, простоволоса!
Дурненька: де б же ти взяла
Того барвінку завітчатись?

Настя.

А коло тину. Там такий
Поріс зелений, та хрещатий,
Та синій, синій, голубий,
Зацьвів...

Сотник.

Не будеш дівувати!

Настя.

А що-ж, умру хиба?

Сотник.

Ба ні!

А снилось в осени мені,
Тогді як щепи ми щепили:
Як приймуть ся... мені приснилось...
Як приймуть ся, то в осени
Ти вийдеш за-між.

Настя.

Схаменись!

І щепи ваші поламаю.

Сотник.

І як барвінок зацвіте...

Настя.

То я й барвінок позриваю.

Сотник.

А од весільля не втечеш!

Настя.

Ба ні, втечу, та ще й заплачу. (Плаче.)

Сотник.

Дурна ти, Насте, як я бачу:
І посьміять ся не даси!
Хиба не бачиш? я жартую.
Піди лиш, скрипку принеси,
Та з лиха гарно потанцюєш,
А я заграю.

Настя.

Добре, тату!
(І веселенька шасть у хату.)

Сотник.

Ні, трохи треба подождать!
Воно б то так, та от-що, брате,
Літа не ждуть, літа летять;
А думка проклята марою
До серця так і приросла.
— А ти вже й скрипку принесла?!
Яку-ж ми вчистимо з тобою?

Настя.

Е ні, стривайте, цур не грать!
А то не буду й танцювать,
Поки барвінку не нарву,
Та не уквітчаюсь. Я зараз!
(Іде недалечко, рве барвінок, квітчаєть-ся і співає.
Сотник налагоджує скрипку.)

Сотник.

Отже одна вже й увірвалась;
Стривай, і другу увірву.

Настя.

(Вертається заквітчана, співаючи):

Як-би мені крила, крила
Соколинні,
Полетіла б я за милим,
За дружиною.
Полетіла б у діброву,
У зелений гай,
Полетіла б, чорноброва,
За тихий Дунай!

(III.)

(Тим часом, як вона співає, у садочок входить молодий хлопець в со-
лом'яному брилі, в короткому синьому жупанку, в зелених шараварах,
з торбиною за плечима і з нагаєм.)

Петро.

З тим днем, що сьогодні, Боже помагай!

Настя.

Тату! тату! Петро, Петро із Києва прийшов!

Сотник.

А, видом видати, слихом слухати! Чи по во-
лі, чи по неволі?

Петро.

По волі, тату, та ще й богословом.

Сотник.

Ов!

Настя.

Богословом?! Аж страшно!

Сотник.

Дурна, чого ти боїшся?! (підходить до сина, хрестить
його і цілує.) Боже тебе благослови, моя дитино! На-
стусю! поведи його в покої, та нагодуй, бо він ще мо-
же й не обідав.

Петро.

Та таки й так. (Іде в світлицю з Настею.)

Сотник (сам).

І дарував же мені Бог
Таке дитя, такого сина!
І богослов уже... причина,
Причина мудра. (Задумується.) Чого,
Чого я думаю? У попи!
А як не схоче, то на Січ —
І там не згине вражий хлопець.
Іти лиш в хату. От ще річ:
Заставить треба богослова,
Щоб дома байдиків не бив,
Щоб він гуляючи навчив
Настусю заповідь, щоб знову
Не довелось дяка наймать,
Як для покійної. А знаю,
Без сього вже не повинчає
Отець Хома... Піти сказати,
А то забуду. (Іде в хату.)

(IV.)

Жить би, жить, хвалити Бога,
Кохатч ся в дітях:
Так же ні, самому треба
Себе одурити.
Оженити ся старому
На такій дитині!
Схамени ся, не жени ся:
І вона загине,
І сам сивим посьмішищем
Будеш в своїй хаті.
Будеш сам отте весільле
По-вік проклинати;
Будеш плакати, і нікому
Ті сльози старечі
Буде втерти. Не жени ся,
І гич не до речи!
Диви ся: рай кругом тебе
І діти, як квіти.
За-що ж ти їх, молоденьких,
Хочеш погубити?
Ні, старий мій чепурить ся,

Аж бридко дивить ся,
А Настуся з богословом
Заповіді вчить ся.
Он дивить ся: у садочок
Вийшли погуляти,
У-двох собі похожують,
Мов ті голубята.
А старого нема дома,
То їм своя воля
Награти ся. Дивіте ся:
Там коло тополі
Стали собі, та й дивлять ся
Одно на другого.
Оттак ангели сьвятії
Дивлять ся на Бога,
Як вони одно на друге.
І Петрусь питає:

Петро.

Чом же ти отсе, Настусю,
Справді не читаєш?

Настя.

А хіба я школяр, чи що? Не хочу, та й годі!

Петро.

Хоч одну невеличку заповідь сьогодні ви-
вчи, хоч п'яту!

Настя.

І п'ятої, і шостої, ніякої не хочу.

Петро.

То піп і не вінчати-ме ніколи, як не вміти-
меш.

Настя.

Байдуже, нехай собі не вінчає.

Петро.

А зо мною?

Настя.

І з тобою нехай собі... Е ні, не-ай повінчає!

Петро.

Та читай же! а то...

Настя.

А то що ти зробиш?

Петро.

Поцілую, ось побачиш!

Настя.

Хоч як хочеш цілуй собі, а я таки не читати-му.

Петро (цілує її і примовляє).

Отсе тобі раз, отсе тобі два.

(А сотник виглядає з-за тину і входить в хату, не давши знаку.)

Настя (пручається).

Годі бо вже, годі! Незабаром батько прийде, треба справді читать.

Петро.

А тепер : читать!

Сотник (виходить з хати).

Діти! годі вже вам учить ся! Чи не час обідать?

(Петро і Настя мовчки ідуть у хату).

Сотник (сам).

Навчилась, нічого сказать!

Отсе дитина! Ні, Настусю!

Я коло тебе захожу ся

Тепер, лебедонько, не так!

Поки сто раз не поцілує,

Йї читать не хоче. А бурсак!...

Собачий сину, знаєш смак!

Ось я тебе попомуштрую

Не так, як в бурсі. Помелом!

Щоб духу в хаті не було.

Великий сьвіт наш, не загинеш.

Диви ся, пся його личина,

Отсе-то так, що богослов —

У батька краде! Добре, свату!
Які-то стали люде злі!
А що то дієть-ся у хаті? .
Там знову, знать, мої малі
Читають... Треба розігнати.

(V.)

Оттакі батьки на сьвітї,
На-що вони дітям?
На наругу перед Богом!
А шануйте, чтїте,
Поважайте його, діти!
Бо то батько сивий,
Батько мудрий. Добре оттим
Сиротам щасливим,
Що не мають оттих батьків,
То й не согрішають.

Настя (вибігає заплакана з хати.)

Не дає і пообідать,
В Київ проганяє.
А, Боже мій милостивий!
Що мені робити?
Помандрую (з ним у Київ.)

(Дивить ся в хату, замирає вся.)

Ух, який сердитий!
Та не вдарить... А я таки
У Київ з Петрусем
Помандрую, хоч що хочеш...
Я не побою ся,
Серед ночі помандрую!...
А відьма злякає?...
Нї, не зляка. (загляда знову.)
Сердешненький!
Книжечки складає
У торбину і бриль бере,
Прощай, моє любе,
Мое серце!... У-вечері?
За царину? Буду,
Раньше буду! Ось на, лови!

(Бідає через тні цвіток.)

Чуєш? дожидай ся ж! (Виходить сотник.)

Настя (співає).

„Не ходи, не нуди, не залищай ся! —
Не сватай, не піду, не сподівай ся!”

Сотник.

А їй байдуже, мов не знає!
Неначе та сорока скаче.
Настусю! чом же ти не плачеш?
Адже-ж Петруся вже немає.

Настя.

Дивіте ся, яка печаль!
То й плачте, коли жаль!

Сотник.

Мені байдуже.

Настя.

А мені
Ще байдужійше, він не мій.
А я вже заповіді знаю
Усі до одної.

Сотник.

Усі?

Настя.

Нехай хоч зараз сповідає
Отець Хома ваш голосний.

Сотник.

А повінчаємось в неділю?

Настя.

А вже-ж! Так ми ще не говіли;
Як одговіємось, тогді.

Сотник (цілує її).

Моя голубко сизокрила,
Моя ти ягідко! (Танцює і приговорює:)

У горох
В чотирйох
У-ночи ходила;
У-ночи,
Ходячи,
Намисто згубила.

Настя.

Та годі їм вже з тим намистом! Ішли б швидче до отця Хоми, та порадили ся. От що!

Сотник.

Правда, правда, моя квіточко! Побіжу ж я швиденько, а ти тут, моя любко, погуляй собі тихенько! Та завітчай ся! Та не жди мене, бо бути має, що я остану ся і на вечерню. (Цілує її і йде.)

Настя.

Добре, добре. Не ждати-му.
Не ждати-му, не ждати-му,
У свитину вдягати-мусь,
У намисто уберу ся,
Доганяти-му Петруся.

Обнімемось, поцілуємось, поберемо ся за рученьки, та й підем у-двох собі аж у Київ. Треба завітчать ся, може в остатній раз; бо він казав, що у Броварях і повинчаємо ся.

(Квітчаєть-ся і співає.)

„Ой піду я не берегом-лугом,
Зостріну ся з несуженим другом.
Здоров, здоров, несужений друже!
Любили ся ми з тобою дуже;
Любили ся, та не побрали ся,
Тільки жалю серцю набрали ся.”

Отсе нагадала яку! Цур їй, яка погана! Побіжу лиш швидче. Оставляйте ся здорові, мої високі тополі і хрещатий мій барвіночку! (Виходить.)

(VI.)

Іде до дому у ночі
Пяньенький сотник, а йдучи
Собі веселий розмовляє:

— „Нехай і наших люде знають!
Нехай і сивий, і горбатий,
А ми... хе! хе! а ми жонаті!
А ми...” — На-силу вліз у хату,
Та й ліг собі тихенько спати,
Щоб Настю, бачте, не збудить,
Та сорома не наробить.
Уже й „Достойно” оддзвонили,
Уже до-дому люде йдуть, —
Не йде Настусенька, не чує.
На-силу сотника збудили,
Та розказали: „так і так!”
Перехрестив ся неборак;
Коня найкрасчого сідлає
І скаче в Київ. В Броварях,
Уже повінчана, гуляє
Його Настуся молода
Вернув ся сотник мій до-дому,
Три дні, три ночі не вставав,
Нікому й слова не сказав
І не пожалувавсь нікому.

.
.
Турбуєть-ся, заробляє
А того не знає,
Що на старість одуріє
І все занехає.
Оттак тепер і з сотником,
З дурним моїм, сталось:
Розігнав дітей по світу,
А добро осгалось, —
Немає з ким поділити.
Довелось самому
Розкидати, розточити,
І добра нікому
Не зробити ні на шеляг,
І притчею стати
Добрим людям, і охати
У холодній хаті
Під кожухом; і нікому
Хату затопити

І вимести; по сьмітнику
Ходити, нудити, —
Поки пугач над стріхою
В вікно не завие,
А наймичка холодного
Труп не накриє
Кожушиною старою,
А ключ од комори
Із-за пояса украде...

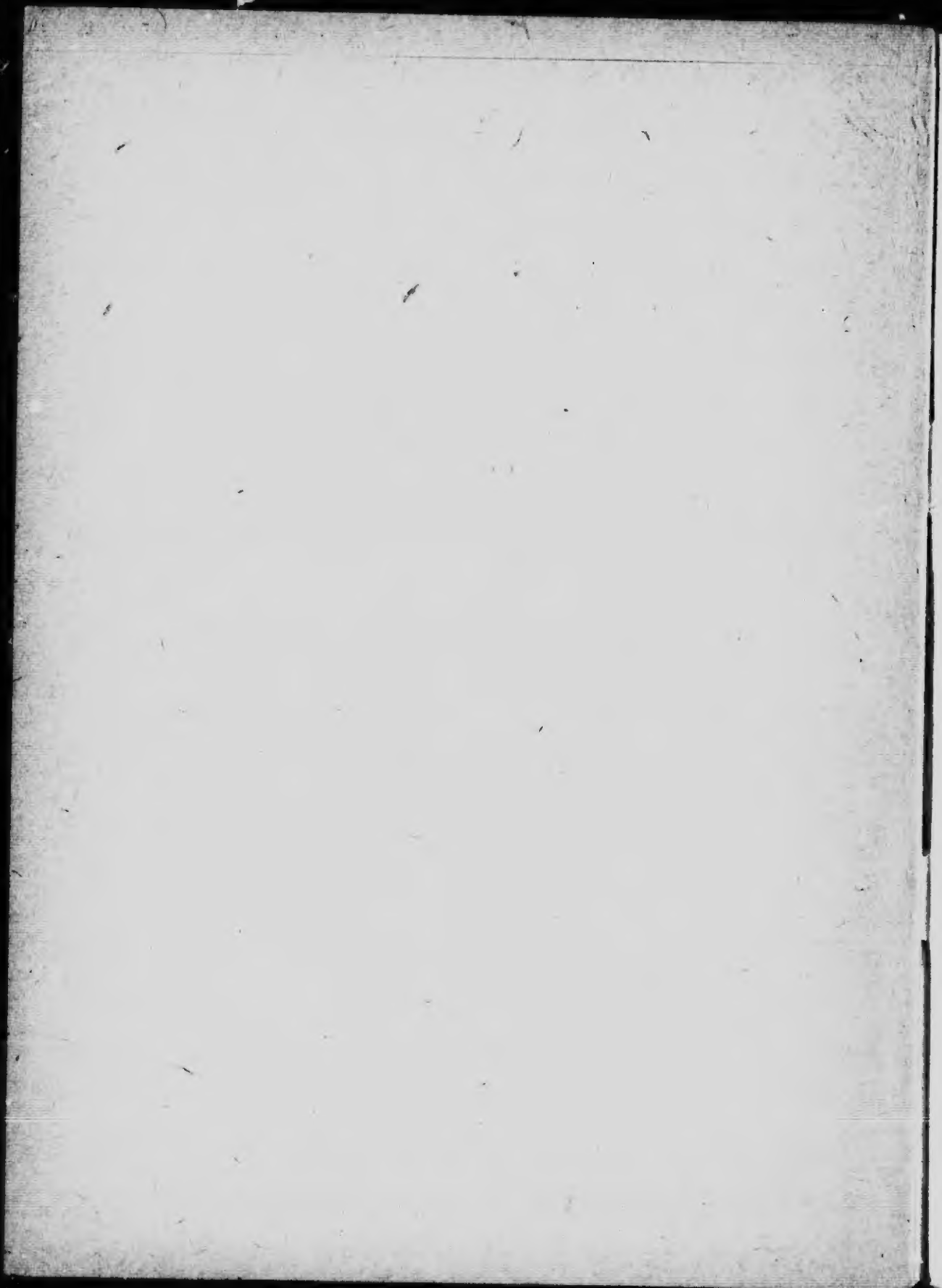
Оттаке-то горе
Із сотником отсе сталось:
Не минуло году,
Як Настусеньки нестало,
А вже на городі
Не остало ся нічого, —
Свині та телята
Уже бродять. А барвінок,
Барвінок хрещатий,
Притоптаний коло тину,
Засихає, вяне.
А сам сотник у кожусі,
Одутлий, поганий,
Коло клуні похожає.
І стоги некриті,
І поксі немазані,
І сволок немитий,
І челяди нема дома ,
Й худоби немає...
А наймичка задріпана,
Та й та помикає
Старим паном. Так і треба:
Не розганяй діток,
Сивий дурню!

Недовго жив
На свій заробіток
П'яний сотник. Ще минуло
Літо коло сьвіта,
А в осени на улиці
Сотника убито;
А може вмер неборака,

Од шинкарки йдучи.
Байдуже кому питати!
Забрали й онучі
Добрі люде, а самого
Гарно поховали
У леваді, і хрестика
Над ним не вкопали.
Аж жаль його: був багатий,
І рідня і діти
Єсть у його, а нікому
Хрест постановити!
Умер сотник, і покої
Згнили, повалялись;
Все пропало, погинуло.
Тільки і остались,
Що тополі на вигоні:
Стоять, мов дівчата
Вийшли з Оглава, ватагу
З поля виглядати.

1849.
Кос-Арал.





1. The first part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

2. The second part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

3. The third part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

7. The seventh part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

8. The eighth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

9. The ninth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

10. The tenth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in two columns. The names are written in a cursive hand, and the addresses are written in a more formal, printed style. The list appears to be a directory or a list of subscribers.

Ілюстрована Шевченівська бібліотечка.

- | | |
|---|--|
| 1. Причинна. 3 2 малюнками і портретом. | 14. Москалена криниця. 3 1 малюнком і портр. |
| 2. Катерина. 3 3 малюнками і портретом. | 15. Варна. 3 1 малюнком і портретом. |
| 3. Топола. 3 1 малюнком і портретом. | 16. Титарівна. 3 1 малюнком і портретом. |
| 4. Гайдамаки. 3 15 малюнками і портретом. | 17. Марина. 3 1 малюнком і портретом. |
| 5. Черинця Марія. 3 1 малюнком і портретом. | 18. Сотник. 3 1 малюнком і портретом. |
| 6. Утоплена. 3 1 малюнком і портретом. | 19. Петрусь. 3 1 малюнком і портретом. |
| 7. Гамалія. 3 1 малюнком і портретом. | 20. Тарасова ніч. — Іван Підкова. — Перебендя. 3 2 малюнк. і портрет. |
| 8. Сова. 3 1 малюнком і портретом. | 21. Русалка. — Як би тобі дошло ся. 3 2 малюнками і портретом. |
| 9. Єретик або Іван Гус. 3 1 малюнком і портр. | 22. Назар Стодола. 3 2 малюнками і портретом. |
| 10. Невольник. 3 2 малюнками і портретом. | 23. Збірник дрібних віршів. 3 7 малюнками і портр. |
| 11. Наймитка. 3 2 малюнками і портретом. | 24. Збірник дрібних віршів про Україну та козацтво. 3 4 малюнками і портретом. |
| 12. Відьма. 3 1 малюнком і портретом. | |
| 13. Княжна. 3 1 малюнком і портретом. | |

За всі разом..... \$4.50.

Кожний свідомий Українець повинен знати ІСТОРІЮ СВОГО КРАЮ.

Видавництво «Канад. Фермер» в порозумінню з Руською Книгарнею у Вінніпегу передрукувало старокрасне видане Проф. М. Грушевського

ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

в комплекті. Історія є популярна і зрозуміла для кожного. В старім краю випродано два видання, тепер вже час щоби по 4-ох літах появил ся третій наклад. Це величезна книга, має 516 сторін, 416 образків. — Ціна \$3.00.

Замовлення висилайте на адресу:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.